

Korunovace, která se nekonala

Po celou dobu existence Českého království byli naši panovníci slavnostně korunováni na Pražském hradě. V dějinách se uskutečnilo celkem dvacet osm korunovačních obřadů, které se od roku 1228 konaly vždycky v katedrále svatého Víta. **Poslední korunovace proběhla 7. září 1836**, kdy byl korunován Ferdinand V. řečený Dobrotivý. Korunu novému panovníkovi vložil na hlavu pražský arcibiskup, stejně jako o pět dní později jeho ženě Marii Anně. Na závěr slavnostních ceremonií se příslušníci vládnoucího rodu, nejvyšší zemští úředníci a urození hosté odebrali na velkolepou reprezentační hostinu, většinou do starého královského paláce. V čele byla velká slavnostní tabule s baldachýnem, u které stál stůl s vystavenými korunovačními klenoty. U královského stolu seděl na nejčestnějším místě pochopitelně čerstvě korunovaný český král s královnou, pražský arcibiskup, papežský vyslanec a další důležité osobnosti.

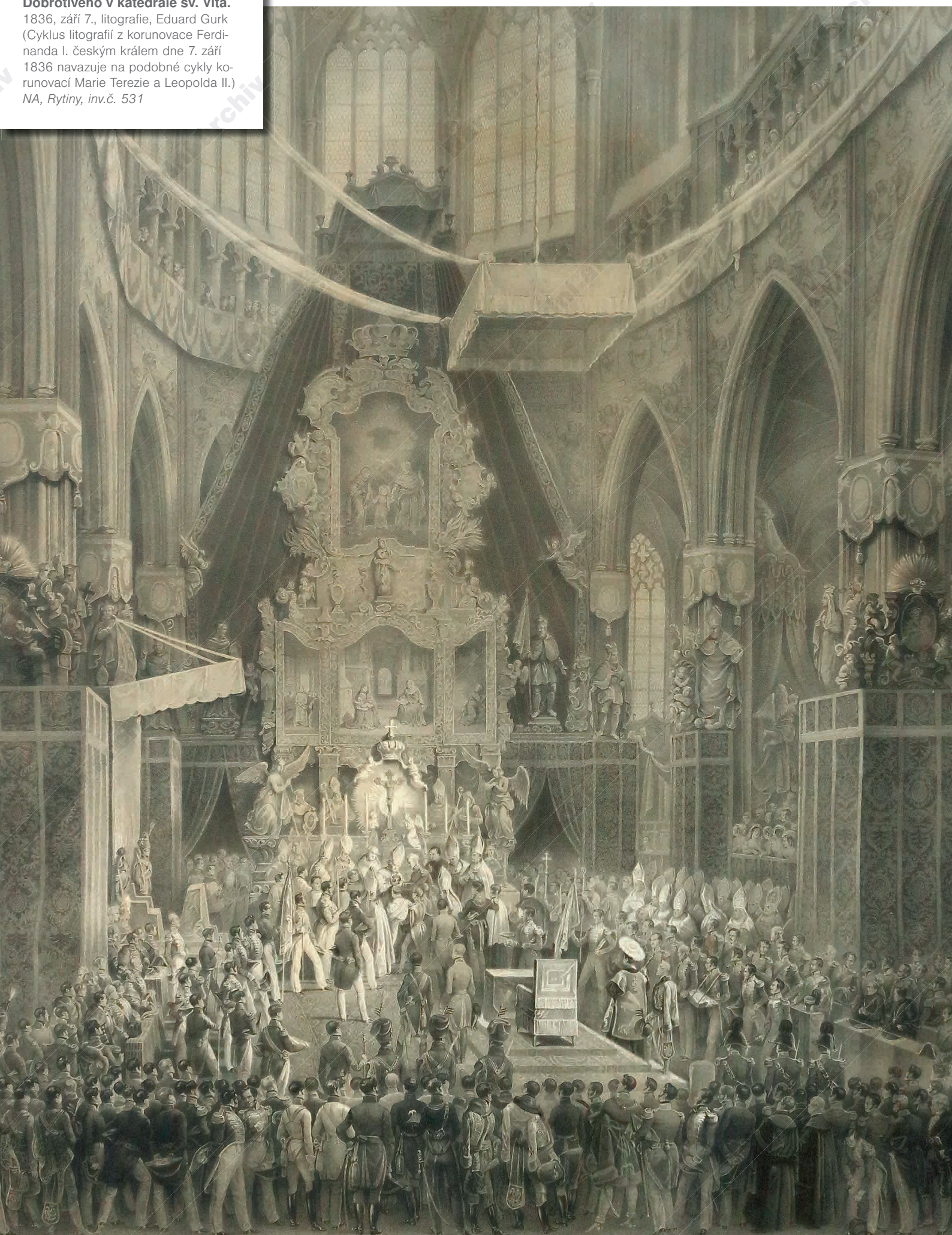
Korunovace nikdy nebyla pouhou formální ceremonií, ale jednalo se o klíčový státoprávní akt, jímž nový vladař mimo jiné potvrdil starobylá práva Českého království. Teprve po tomto důležitém obřadu bylo zřejmé, že korunovaný král se stává skutečně nejvyšším představitelem země, ujímá se její správy a péče o zdejší lid. Toto tradiční přihlášení se ke krajině bylo vždy nesmírně důležité. Postupem času v mnohonárodnostní monarchii nabývalo na ještě větším významu jako uznání práv dotyčného národa.

V roce 1848 usedl na císařský trůn teprve osmnáctiletý František Josef I., synovec předchozího vladaře. V tuto chvíli jednotlivé národy monarchie očekávaly slavnostní potvrzení svých práv, tedy právě korunovaci rakouského císaře na svého krále. V důsledku revolučních událostí a bouřlivých změn v roce 1848 byly tyto tradiční slavnosti v jednotlivých zemích oddalovány. Jako první se slavnostní korunovace dočkalo Uherské království, ale i k tomu došlo teprve v roce 1867, po takzvaném rakousko-uherském vyrovnání. To probudilo vlastenecké cítění i v Českém království, a také Češi začali požadovat po svém panovníkovi, aby se nechal na hradě českých králů korunovat. Císař vydal v září 1870 tzv. reskript jako odpověď na výzvu Zemského sněmu království Českého, v němž konečně slíbil, že se nechá korunovat svatováclavskou korunou na českého krále. V následujícím reskriptu vydaném **12. září 1871** vyslovil podruhé svou vůli ke korunovaci. Jak známo, ke slíbené korunovaci vzhledem k odporu tehdejších politiků německé národnosti v Čechách nikdy nedošlo. Sám císař osobně litoval, že svůj slib nikdy nedodržel a že se Čechům z jeho strany nedostalo stejné cti a uznání jako předtím Maďarům. Ani poslední císař Karel I. nedostal dějinnou šanci uznat korunovací české státní právo.

Poslední korunovace českého krále se uskutečnila v roce 1836. Ačkoli císař František Josef I. nastoupil na trůn již v roce 1848 a nechal se korunovat uherským králem, Češi stále marně čekali na tento slavnostní obřad. Císař vydal v září 1870 reskript jako odpověď na adresu a pamětní spis českého zemského sněmu, v němž projevil úmysl nechat se korunovat na českého krále. V dalším reskriptu ze dne **12. září 1871** vyslovil již podruhé své odhodlání nechat se korunovat českým králem a vyzval český zemský sněm k úpravě státoprávních poměrů. Jak známo, ke slíbené korunovaci nikdy nedošlo.

**Korunovace Ferdinanda I. (V.)
Dobrotivého v katedrále sv. Víta.**

1836, září 7., litografie, Eduard Gurk
(Cyklus litografií z korunovace Ferdinanda I. českým králem dne 7. září 1836 navazuje na podobné cykly korunovací Marie Terezie a Leopolda II.)
NA, Rytiny, inv.č. 531

KRÁLOVSKÉ POSELSTVÍ SNĚMU ZEMSKÉMU

ze dne 12. září 1871.

Sněmu Našeho království Českého!

Když jsme patentem Naším, daným dne 30. července 1870, sněmy království a zemí Našich do míst ke shromáždění jich zákonem ustanovených svolávali, pohmudi Nas k tomu nejvíce příběžové veledůležití, jichž dějištěm Evropa se stala, a k jichž ukončení a dalekosáhlým účinkům všechen Náš zřetel byl obrácen.

Pod ochranou boží podařilo se Nám, naproti těmto bouřlivým událostem zachovati říši Naši pokoj blahodárný, i můžeme nyní opět s myslí úplně uspokojenou oddávati se práci, jimiž by říše uvnitř se upevnila.

Jest žádost Naše, aby nejprve svazky Našeho království Českého s veskerou říší, jichž revisi jsme reskriptem Naším, daným dne 25. srpna 1870, slibili, způsobem všestranně spravedlivým a uspokojujícím konečně se uspořádaly.

Majice v paměti státoprávní postavení koruny České a jsouce Sobě povědomi slávy a moci, kteréž tato koruna Nám a předkům Našim propůjčila, mimo to jsouce pamětliví neoblomné věrnosti, s kterou obyvatelstvo země České každé doby trůn náš podporovalo, **uznáváme rádi práva tohoto království, a jsme hotoví, toto uznání přísahou Naši korunovační obnoviti.**

Avšak My nemůžeme se s druhé strany vytrhnouti ze slavných závazků, v které jsme naproti Naším jiným královstvím a zemím vešli diplomem Naším, daným dne 20. října 1860, základními zákony státními, vydanými dne 26. února 1861 a dne 21. prosince 1867 a přísahou korunovační, vykonanou Našemu království Uherskému. S upokojením tedy u vědomost břeňe ochotnost, v nejpomíznějších adresách sněmu Našeho království Českého, jichž datum 14. září a 5. října 1870, vyslovenou, uvěsti práva, k nimž tato země se táhne, v srovnalost s tím, čeho vyhledává mocnost říše, a s právy jiných království a zemí.

Vyzýváme tedy sněm, aby s touto myslí práci započal, aby mírně a smířlivě vzal v radu, která by státoprávní poměry Našeho království Českého, jak toho čas žádá, se uspořádaly, a aby učinil, bychom bez porušení práv jiných Našich království a zemí ukončení mohli spor ústavní, kterýž, kdyby děle ještě trval, blaho Našich věrných národů v nemalé nebezpečení by uvedl.

Jakož pak jsme Naši vládě dále uložili, aby sněmu předložila nový řád volební do sněmu, připomenutý již v reskriptě Našem, daném dne 26. září 1870, a zákon pro ochranu obojí národnosti v zemi, vzkazujeme sněmu milostivě Naše císařské a královské pozdravení.

Dáno ve VÍDNI, dne 12. září 1871.

Hohenwart v. r.

František Josef v. r.